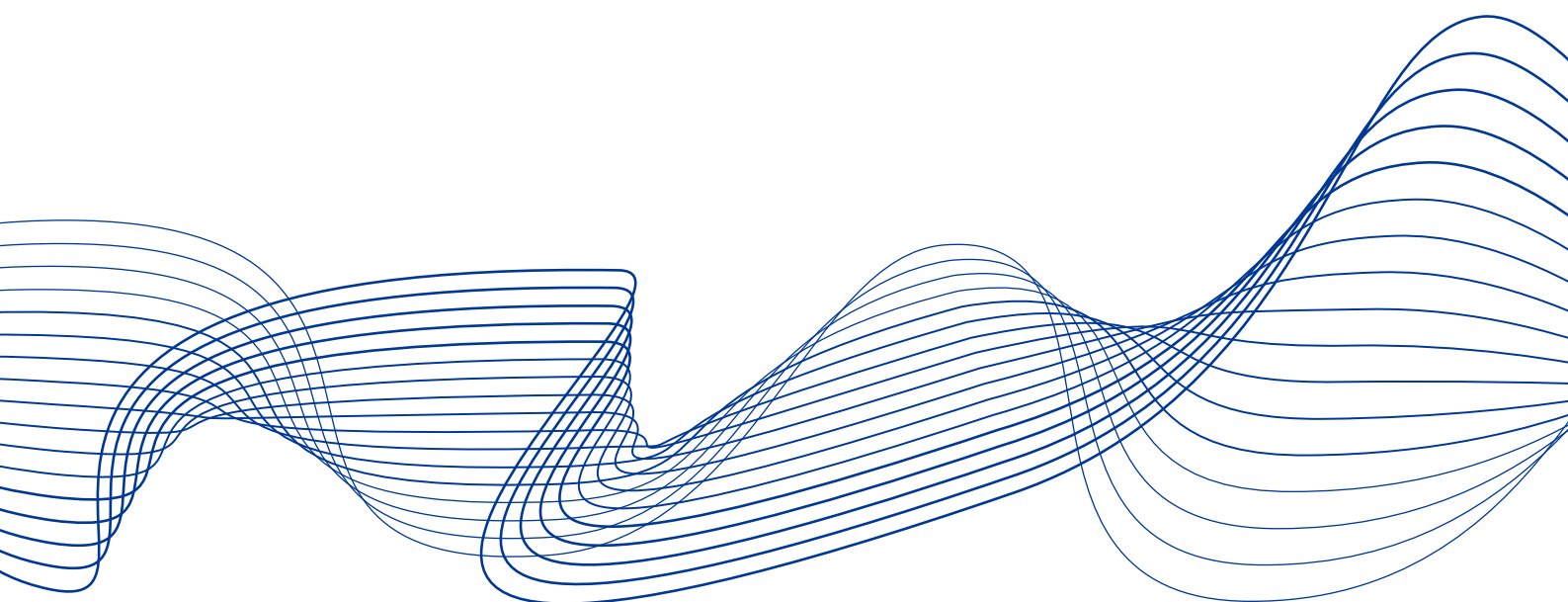

Metų ataskaita

2015

ESRV
Europos sisteminės rizikos valdyba
Europos finansų priežiūros sistema

Turiny

Ižanginis žodis	2
Santrauka	3

Įžanginis žodis

Mario Draghi
Europos sisteminės rizikos
valdybos pirmininkas

Visus 2015 metus Europos sisteminės rizikos valdyba (ESRV) ir toliau akylai stebėjo galimos sisteminės rizikos šaltinius Europos finansų sistemoje ir ekonomikoje. Keletą kartų trijose srityse pastebėta pažeidžiamumo didėjimo ženklų. Visų pirma, buvo juntamas didelis rinkos kintamumas. Nulemtas 2015 m. rudenį pagrindinėse besiformuojančios rinkos ekonomikos šalyse įvykusių pokyčių, jis sparčiai apėmė pasaulio, taigi ir Europos, finansų rinkas. ESRV stebėjo perkainojimo riziką pasaulio finansų rinkose ir, atsižvelgdama į šiuos pokyčius, priskyrė ją prie didžiausios rizikos kategorijos. 2016 m. pradžioje ši rizika iš dalies pasitvirtino, nes tebetvyrojo neužtikrintumas dėl pasaulio ekonomikos atsigavimo, ES bankų ir draudikų balansuose tebebuvo trūkumų, viešojo ir privačiojo sektorių įsiskolinimo lygis buvo didelis. Antra, toliau didėjo ES šešėlinis bankų sektorius, jame stiprėjo tarpusavio sąsajos, o tai reiškė, kad galimi sukretimai ir neigiamas poveikis galėtų iš šešėlinio bankų sektoriaus išplisti po visą finansų sistemą.

Galiausiai, nusiraminti neleido geopolitinis nestabilumas beveik visuose Europą supančiuose regionuose.

Vis dėlto makroprudencinės institucijos pirmą kartą turėjo santykinai daug ir įvairių politikos priemonių bankų sektoriaus atsparumui šiai rizikai didinti, nors likusiai finansų sektoriaus daliai tokių priemonių trūksta. Siekdama padėti nacionalinėms makroprudencinėms institucijoms, ESRV parengė rekomendaciją, padėsiančią institucijoms pagal abipusiškumo principą taikyti kitų šalių taikomas nacionalines priemones ir taip sumažinti galimybes pasinaudoti palankesnėmis teisės aktų nuostatomis. Be to, ESRV visoms trims už atitinkamas sritis (bankų, draudimo ir pagrindinių sandorio šalių) atsakingoms Europos priežiūros institucijoms parengė makroprudencinius nepalankiuosius scenarijus. Galiausiai, ESRV tyrinėjo struktūrinę riziką, visų pirma, kokį sisteminių poveikį namų ūkiams, bankams ir visai ekonomikai gali padaryti dalyvavimas gyvenamosios ir komercinės paskirties nekilnojamojo turto sektoriuose, taip pat sisteminių kai kurios iš draudimo sektoriaus kylančios rizikos pobūdį.

ESRV ir toliau savo nariams buvo ta vieta, kur jie galėjo tarpusavyje dalytis mintimis apie sisteminę trumpalaikę, vidutinio laikotarpio ir ilgalaikę riziką. Beveik visose ES valstybėse narėse makroprudencinė politika pradėjo veikti.

2016 m. liepos mėn., Frankfurtas prie Maino

Mario Draghi

ESRV pirmininkas

Santrauka

2015 m. – penktieji Europos sisteminės rizikos valdybos veiklos metai. ESRV įkurta 2010 m. ir visą tą laiką dirba ypatingomis sąlygomis – sprendžia klausimus, iškilusius po visą Europą apėmusios finansų krizės ir valstybės skolos krizės. Nors sisteminės rizikos rinkos rodikliai grįžo į iki krizės buvusį lygį, ES finansų sistema kai kuriose srityse tebėra labai pažeidžiama. Todėl ESRV įvardijo keturias pagrindines rizikas ES finansiniam stabilumui: i) rizikos priedų perkainojimo pasaulio finansų rinkose rizika; ją dar sustiprina mažas likvidumas rinkoje; ii) dar labiau pablogėję bankų ir draudikų balansai; iii) mažėjantis valstybės, bendrovių ir namų ūkių sektorių skolos tvarumas; ir iv) galimų sukurtimų ir neigiamo poveikio išplitimo iš šešėlinio bankų sektoriaus po visą finansų sistemą rizika.

Atsižvelgdama į didelį rinkos kintamumą, pasaulio finansų rinkose taikomų rizikos priedų vertinimo riziką ESRV priskyrė prie didžiausios rizikos kategorijos. Šis kintamumas, nulemtas 2015 m. rudenį pagrindinėse besiformuojančios rinkos ekonomikos šalyse įvykusių pokyčių, sparčiai apėmė pasaulio, taigi ir Europos, finansų rinkas. 2016 m. pradžioje rizikos priedų perkainojimo pasaulio finansų rinkose rizika iš dalies pasitvirtino, nes tebetvyrojo neužtikrintumas dėl pasaulio ekonomikos atsigavimo, ES bankų ir draudikų balansuose tebebuvo trūkumų, viešojo ir privačiojo sektorių įsiskolinimo lygis buvo didelis. 2015 m. pavasarį ir vasarą dėl politinio nestabilumo Graikijoje ir dėl kitų priežasčių kilo naujos valstybės skolos krizės rizika. Nors Graikijoje staiga krito turto kainos, poveikis kitoms didelę skolą turinčioms šalims nebuvo didelis. Po 2015 m. vasaros rinkos nuogaštavimai dėl Graikijos labai sumažėjo. Dėl struktūrinių pokyčių 2015 m. toliau didėjo ES šešėlinė bankų sistema, joje stiprėjo tarpusavio sąsajos. Dėl tokių tendencijų iškilo poreikis stiprinti makroprudencinių institucijų vykdomą stebėseną. Galiausiai, nusiraminti neleido geopolitinis nestabilumas beveik visuose Europą supančiuose regionuose.

2015 m. ESRV toliau formavo bankų ir kitus finansų sektorius apimančią makroprudencinę politiką ir rengė gaires, kaip taikyti įvairias makroprudencines priemones. Pirmą, ESRV išnagrinėjo sisteminę riziką, kylančią dėl Europos draudikų ir perdraudikų veiklos, ir parengė ataskaitą šiuo klausimu. Joje rekomendavo įvertinti, ar makroprudencinėms institucijoms reikia papildomų priemonių iš ES draudimo sektoriaus kylančiai sisteminėi rizikai suvaldyti. Antra, ESRV atliko struktūrinę finansinio stabilumo priklausomybės nuo pokyčių nekilnojamojo turto sektoriuje analizę. Trečia, toliau buvo nagrinėjama, kokią sisteminę riziką galėtų sukelti pavėluotas ir staigus perėjimas prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos. Galiausiai, ESRV kartu su Europos Centrinio Banku (ECB) inicijavo rizikos finansiniam stabilumui, kylančios ilgą laiką vyraujančioms mažoms palūkanų normoms, stebėsenos ir vertinimo darbą.

ESRV padėjo visoms trims Europos priežiūros institucijoms atlikti testavimus nepalankiausiomis sąlygomis. 2015 m. pradžioje ESRV parengė nepalankiuosius makrofinansinius scenarijus nustatyto dydžio išmokų pensijų fondų atsparumo testavimui, kurį atliks Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija (EDPPI). Dar po metų – 2016 m. pradžioje – ESRV parengė nepalankiuosius makrofinansinius scenarijus bankų sektoriaus testavimui nepalankiausiomis sąlygomis, kurį atliks Europos bankininkystės institucija (EBI), ir draudimo sektoriaus testavimui nepalankiausiomis sąlygomis, kurį atliks EDPPI. Be to, ESRV pirmą kartą prisidėjo prie Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos (EVPRI) atliekamų pagrindinių sandorio šalių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis.

ESRV toliau dirbo su pagrindinėmis sandorio šalimis susijusiais klausimais ir Europos Komisijai pateikė du pasiūlymus dėl peržiūrimo Europos rinkos infrastruktūros reglamento (ERIR). ESRV iš esmės pritaria visoms ERIR nuostatoms, tačiau mano, kad būtų galima labai sustiprinti šio teisės akto anticiklinį poveikį. Į ERIR įtraukus nuostatą dėl peržiūros, o konkrečiai – dėl maržų ir įvertinimų

mažesne nei rinkos verte makroprudencinio taikymo, būtų galima dar labiau patobulinti šias priemones grindžiančius principus.

Palyginti su ankstesniais metais, 2015 m. labai padaugėjo makroprudencinių priemonių. Bet kalbant apie tai, kiek ir kokių priemonių buvo imtasi, skirtumai tarp ES šalių, kaip ir tikėtasi, tebėra didžiuliai. Daugiau priemonių buvo imtasi iš dalies dėl to, kad buvo įvardytos sisteminės svarbos įstaigos ir pradėti taikyti reikalavimai dėl anticiklinio kapitalo rezervo sudarymo. Be to, makroprudencinei politikai itin aktuali sritis tebebuvo gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto sektorius. 2015 m. kai kurios ES šalys svarstė, ar nereikėtų imtis (o dažnai ir ėmėsi) politikos priemonių rizikai dėl užsienio valiuta denominuotų paskolų mažinti. 2015 m. pabaigoje ESRV pradėjo taikyti makroprudencinės politikos priemonių tarpvalstybinio poveikio vertinimo ir savanoriško kitų valstybių taikomų nacionalinių priemonių įvedimo pagal abipusiškumo principą koordinavimo tvarką. Tiksliau sakant, tokioje integruotoje finansų sistemoje, kokia yra Europos bendroji rinka, didesnis politikos koordinavimas yra būtinas norint užtikrinti, kad nacionalinė makroprudencinė politika būtų efektyvi.

Galiausiai, visą apžvelgiamą laikotarpį ESRV toliau vertino, kaip vykdomos anksčiau ESRV išleistos rekomendacijos. Įvertinusi, kaip įgyvendinama ESRV rekomendacija dėl kredito įstaigų finansavimo (ESRV/2012/2), ESRV nustatė, kad padaryta didžiulė pažanga derinant nacionalines padengtų obligacijų sistemas. Ši ESRV rekomendacija padėjo sustiprinti ir su tuo susijusios rizikos valdymo politiką, procedūras ir kontrolę, taip pat turto suvaržymo stebėseną.

Leidimo duomenys

© **Europos sisteminės rizikos valdyba, 2016 m.**

Adresas 60640 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
Telefonas +49 69 1344 0
Internetas www.esrb.europa.eu

Visos teisės saugomos. Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

Galutinė šioje ataskaitoje pateikiamų duomenų įtraukimo diena – 2016 m. birželio 6 d.

Tai sutrumpinta ESRV 2015 metų ataskaitos versija. Ją sudaro Įžanginis žodis ir Santrauka. Visą ataskaitos tekstą galima skaityti anglų, vokiečių ir ispanų kalbomis.

ISSN 1977-5199 (pdf)
ISBN 978-92-899-2451-1 (pdf)
DOI 10.2866/767090 (pdf)
ES katalogo numeris DT-AB-16-001-LT-N (pdf)